

**PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
GEOGRAFÍA E HISTORIA**

RESUMO

CURSO 2021/ 2022

C.P.I. PONTE CARREIRA (FRADES)

Contenido

I. CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN.....	3
I.1 1º ESO.....	3
I. 2º ESO.....	5
I.3 3º ESO.....	8
I.4 4º de ESO.....	10
II. MÍNIMOS ESIXIBLES.....	13
II. 1 1º ESO.....	13
II. 2 2º ESO.....	14
II. 3 3º ESO.....	15
II. 4 4º ESO.....	16
III. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.....	18
III. 1 1º ESO.....	18
III. 2 2º ESO.....	19
III. 3 3º ESO.....	20
III. 4 4º ESO.....	21
IV. PROCEDIMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	23
V. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN.....	25

I.CONTIDOS E CRITERIOS DE AVALIACIÓN

I.1 1º ESO

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
B1.1. A Terra: a Terra no Sistema Solar.	B1.1. Coñecer o Sistema Solar e establecer as relacións entre os movementos da terra e a existencia das estacións e do día e da noite, e comprender a súa importancia na distribución dos climas e da Biota.
B1.2. Representación da Terra. Escala e linguaxe cartográfica.	B1.2. Identificar e distinguir os sistemas de representación cartográfica, en soporte analóxico e dixital, e as súas escalas
B1.3. Proxeccións e sistemas de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos.	B1.3. Analizar e identificar o mapa, e coñecer as imaxes de satélite e os seus usos principais.
B1.4. Localización. Latitude e lonxitude.	B1.4. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
B1.5. Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta.	B1.5. Localizar no mapamundi físico as principais unidades do relevo mundiais, os grandes ríos e as grandes zonas climáticas, e identificar as súas características.
B1.6. Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía.	B1.6. Ter unha visión global do medio físico europeo e mundial, e das súas características xerais.
B1.7. Medio natural europeo: principais trazos.	B1.7. Ser capaz de describir as peculiaridades do medio físico europeo.
B1.8. Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.	B1.8. Situar no mapa de Europa as unidades e os elementos principais do relevo continental.
B1.9. Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.	B1.9. Coñecer, comparar e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico europeo.
B1.11. Medio natural: áreas e problemas ambientais.	B1.10. Coñecer os principais espazos naturais do noso continente.
Bloque 3. A Historia	B1.11. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente e as súas consecuencias.
B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	
B3.2. Fontes históricas.	B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.
B3.2. Fontes históricas. B3.3. Cambio e continuidade.	B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.
B3.4. Tempo histórico.	B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.
B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).
B3.6. Evolución das especies e a hominización.	B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso

Contidos	Criterios de avaliación
B3.7. Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga.	B3.6. Entender o proceso de hominización.
B3.8. Prehistoria e Idade Antiga: visión global.	B3.7. Datar a Prehistoria e a Idade Antiga, e distinguir a escala temporal de etapas como estas.
B3.9.1. Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores. B3.9.2. Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social. B3.9.3. Prehistoria galega: megalitos e petróglifos.	B3.8. Identificar e localizar no tempo e no espazo os procesos e os acontecementos históricos máis salientables da Prehistoria e da Idade Antiga, para adquirir unha perspectiva global da súa evolución.
B3.9.1. Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores. B3.9.2. Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social. B3.9.3. Prehistoria galega: megalitos e petróglifos. B3.10. Aparición dos ritos: restos materiais e artísticos; pintura e escultura.	B3.9. Coñecer as características da vida humana correspondentes aos dous períodos en que se divide a Prehistoria: Paleolítico e Neolítico.
B3.11. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	B3.10. Identificar os primeiros ritos relixiosos.
B3.11. Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	B3.11. Coñecer algunhas características da vida humana neste período, así como o establecemento e a difusión de diferentes culturas urbanas, despois do neolítico.
B3.12. Idade Antiga: invención da escritura.	B3.11. Coñecer algunhas características da vida humana neste período, así como o establecemento e a difusión de diferentes culturas urbanas, despois do neolítico.
B3.13. Idade Antiga: historia de Exipto.	B3.12. Recoñecer a importancia da descuberta da escritura.
B3.13. Idade Antiga: historia de Exipto. B3.14. Idade Antiga: relixión exipcia.	B3.13. Explicar as etapas en que se divide a historia de Exipto.
B3.14. Idade Antiga: relixión exipcia. B3.15. Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto.	B3.14. Identificar as principais características da relixión exipcia.
B3.16. Mundo clásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión.	B3.15. Localizar e describir algúns exemplos arquitectónicos de Exipto e de Mesopotamia.
B3.16. Mundo clásico. Grecia: as "polis" gregas e a súa expansión. B3.17. Mundo clásico. Grecia: expansión comercial e política das polis gregas.	B3.16. Coñecer os trazos principais das polis gregas e a transcendencia do concepto de democracia.
B3.18. Mundo clásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo.	B3.17. Entender a transcendencia do concepto de colonización.
B3.18. Mundo clásico. Imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo. B3.19. Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía.	B3.18. Distinguir entre o sistema político grego e o helenístico.

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 1º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
B3.19. Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía. B3.20. Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo.	B3.19. Entender o alcance do clásico na arte e na cultura occidentais.
B3.20. Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo. B3.21. Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura.	B3.20. Caracterizar os trazos principais da sociedade, a economía e a cultura romanas, e recoñecer os conceptos de cambio e continuidade na historia da Roma antiga.
B3.22. Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo.	B3.21. Identificar e describir os trazos característicos de obras da arte grega e romana, diferenciando entre os que son específicos.
	B3.22. Establecer conexións entre o pasado da Hispania romana e o presente.

I. 2º ESO

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
Bloque 1. O medio físico	
B1.1. Localización. Latitude e lonxitude.	B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.
B1.2. Características xerais do medio físico de España e de Galicia.	B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais.
B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía.	B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.
B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.
B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.
B1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da Península Ibérica e de Galicia.	B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego.
B1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia.	B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia.
B1.7. Medio natural e problemas	B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
ambientais en España.	as súas consecuencias.
Bloque 2. O espazo humano	
B2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.
B2.2. Poboación europea: distribución e evolución.	B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación.
B2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.
B2.4. Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios
B2.5. Proceso de urbanización no planeta.	B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións.
B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo.	B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa.
B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.	B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano.
B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.	B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular.
B2.9. Paisaxes no territorio español e galego.	B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas.
B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España.	B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas.
Bloque 3. A historia	
B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.
B3.2. Fontes históricas.	B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.
B3.3. Cambio e continuidade.	B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.
B3.4. Tempo histórico.	B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).
B3.5. Vocabulario histórico e	B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto

Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
artístico.	adecuado.
B3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e reconecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período.
B3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.
B3.8. Feudalismo.	B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.
B3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	B3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais.
B3.10. Reconquista e repoboación.	B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus.
B3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.	B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.
B3.12. Arte románica, gótica e islámica.	B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.

I.3 3º ESO

Xeografía e Historia. 2º ciclo de ESO. 3º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
Bloque 1. O medio físico	
B1.1. Localización. Latitude e lonxitude	B1.1. Localizar e interpretar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou imaxe satélite
Bloque 2. O espazo humano	
B2.1. Organización política e territorial de España.	B2.1. Coñecer a organización administrativa e territorial de España.
B2.2. Sectores de actividade económica.	B2.2. Analizar os datos do peso do sector terciario dun país fronte aos do sector primario e secundario, e extraer conclusións.
B2.3. Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.	B2.3. Recoñecer as actividades económicas que se realizan en Europa nos tres sectores, identificando distintas políticas económicas.
B2.4. Sistemas económicos do mundo.	B2.4. Coñecer as características de diversos tipos de sistemas económicos
B2.5. Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.	B2.5. Entender a idea de desenvolvemento sustentable e as súas implicacións.
B2.6. Recursos naturais e actividades agrarias.	B2.6. Localizar os recursos agrarios e naturais no mapa mundial.
B2.7. Pesca: tipos e problemática.	B2.7. Explica e localiza os tipos de pesca e os seus problemas.
B2.8. Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo.	B2.8. Explicar a distribución desigual das rexións industrializadas no mundo.
B2.9. Actividades terciarias: transporte.	B2.9. Analizar o impacto dos medios de transporte no seu contorno.
B2.10. Actividades terciarias: comercio.	B2.10. Entender os fluxos e os bloques comerciais.
B2.11. Turismo.	B2.11. Analizar o desenvolvemento do turismo e a súa importancia económica.
B2.12. Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.	B2.12. Analizar gráficos de barras por países e textos onde se reflectan os niveis de consumo, o comercio desigual e a débeda externa entre países en desenvolvemento e os desenvolvidos.
B2.13. Tensións mundiais e subdesenvolvemento. Solucións ao problema.	B2.13. Relacionar áreas de conflito bélico no mundo con factores económicos.
Bloque 3. A historia	

Xeografía e Historia. 2º ciclo de ESO. 3º curso	
Contidos	Criterios de avaliación
B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia	B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.
B3.2. Fontes históricas.	B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.
B3.3. Cambio e continuidade.	B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.
B3.4. Tempo histórico.	B3.4. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía)
B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.
B3.6. Idade Moderna: concepto e datación.	B3.6. Comprender a significación histórica da etapa do Renacemento en Europa.
B3.7. Renacemento e Humanismo: alcance posterior.	B3.7. Relacionar o alcance da nova ollada dos humanistas, artistas e científicos do Renacemento con etapas anteriores e posteriores.
B3.8. Arte renacentista e barroca.	B3.8. Coñecer a importancia da arte renacentista e barroca en Europa e en América.
B3.9. Principais manifestacións da cultura dos séculos XVI e XVII.	B3.9. Coñecer a importancia dalgúns autores e obras destes séculos.
B3.10. Estado moderno: monarquías autoritarias, parlamentarias e absolutas.	B3.10. Comprender a diferenza entre os reinos medievais e as monarquías modernas.
B3.11. Monarquías modernas: unión dinástica de Castela e Aragón. Posición de Galicia.	B3.11. Analizar o reinado dos Reis Católicos como unha etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna.
B3.12. Descubertas xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América.	B3.12. Entender os procesos de conquista e colonización, e as súas consecuencias.
B3.13. Os conflitos europeos nos séculos XVI e XVII a través das políticas dos Austrias: reforma, contrarreforma e guerras de relixión; loita pola hexemonía e guerra dos Trinta Anos.	B3.13. Coñecer trazos das políticas internas e as relacións exteriores dos séculos XVI e XVII en Europa.

I.4 4º de ESO

Xeografía e Historia. 4º de ESO	
Contidos	Criterios de avaliación
Bloque 1. O século XVIII en Europa ata 1789	
B1.1. Século XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minorías. Francia, Inglaterra, España e Galicia.	B1.1. Explicar as características do Antigo Réxime nos seus sentidos político, social e económico.
B1.2. Ilustración.	B1.2. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.
B1.3. Arte e ciencia en Europa no século XVIII.	B1.3. Coñecer os avances da Revolución Científica desde os séculos XVII e XVIII.
Bloque 2. A era das revolucións liberais	
B2.1. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: bases ideolóxicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), económicas e sociais; principais consecuencias.	B2.1. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.
B2.2. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: periodización e feitos principais. Restauración. Procesos unificadores e independentistas. O caso español	B2.2. Identificar os principais feitos das revolucións liberais burguesas en Europa e América nos séculos XVIII e XIX.
Bloque 3. A Revolución Industrial	
B3.1. Revolución Industrial: concepto; factores económicos, sociais e ideolóxicos que a fan posible.	B3.1. Describir os feitos salientables da Revolución Industrial e o seu encadeamento causal.
B3.2. Revolución Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.	B3.2. Analizar as vantaxes e os inconvenientes de ser un país pioneiro nos cambios.
B3.3. Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).	B3.3. Entender o concepto de progreso, e os sacrificios e os avances que leva consigo.
B3.4. Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?	B3.4. Analizar a evolución dos cambios económicos en España e en Galicia, a raíz da industrialización parcial do país.
B3.5. A ciencia no século XIX.	B3.5. Coñecer os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, e a súa relación coas revolucións industriais
Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial	
B4.1. O imperialismo no século XIX: concepto.	B4.1. Identificar as potencias imperialistas e a repartición de poder económico e político no mundo no derradeiro cuarto do século XIX e no principio do XX.
B4.3. Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.	B4.3. Coñecer os principais acontecementos da Gran Guerra, as súas interconexións coa Revolución Rusa e as consecuencias dos tratados de Versalles.
B4.4. Revolución Rusa.	B4.4. Esquematizar a orixe, o desenvolvemento e as consecuencias da Revolución

Xeografía e Historia. 4º de ESO	
Contidos	Criterios de avaliación
	Rusa.
B4.5. A arte no século XIX.	B4.5. Relacionar movementos culturais como o romanticismo, en distintas áreas, e recoñecer a orixinalidade de movementos artísticos como o impresionismo, o expresionismo e outros "ismos" en Europa.
Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)	
B5.1. Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.	B5.1. Coñecer e comprender os acontecementos, os feitos e os procesos máis importantes do período de entreguerras, e a súa conexión co presente, e estudar a xerarquía causal nas explicacións históricas sobre esta época.
B5.2. Fascismo italiano e nazismo alemán.	B5.2. Analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.
B5.3. II República española e a Guerra Civil.	B5.3. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil
Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)	
B6.1. Orixes da II Guerra Mundial.	B6.1. Coñecer as causas da II Guerra Mundial.
B6.2. Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias.	B6.2. Coñecer os principais feitos da II Guerra Mundial, diferenciar as escalas xeográficas nesta guerra (europea e mundial) e entender o concepto de guerra total.
B6.3. O Holocausto.	B6.3. Entender o contexto en que se desenvolveu o Holocausto na guerra europea e as súas consecuencias.
B6.4. Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	B6.4. Comprender o concepto de Guerra Fría no contexto de despois de 1945, e as relacións entre os dous bloques, os EEUU e a URSS.
B6.5. Procesos de descolonización en Asia e África.	B6.5. Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no século XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.
Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético	
B7.1. Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".	B7.1. Entender os avances económicos dos réximes soviéticos e os perigos do seu illamento interno, así como os avances económicos do "Welfare State" en Europa.
B7.2. Crise do petróleo (1973).	B7.2. Comprender o concepto de crise económica e a súa repercusión mundial nun caso concreto.
B7.3. Ditadura de Franco en España.	B7.3. Explicar as causas de que se establecera unha ditadura en España tras a Guerra Civil, e como foi evolucionando esa ditadura desde 1939 a 1975.
Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI	
B8.1. Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	B8.1. Interpretar procesos a medio prazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.
B8.2. Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.	B8.2. Coñecer as causas e as consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros réximes socialistas.
B8.3. Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).	B8.3. Coñecer os principais feitos que conduciron ao cambio político e social en España despois de 1975, e sopesar distintas interpretacións sobre ese proceso.
B8.4. Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.	B8.4. Entender a evolución da construción da Unión Europea.

Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI

B9.1. A globalización económica: concepto e características.	B9.1. Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores.
B9.3. Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.	B9.3. Recoñecer o impacto destes cambios a nivel local, autonómico, estatal e global, prevendo posibles escenarios máis e menos desexables de cuestións ambientais transnacionais, e discutir as novas realidades do espazo globalizado.

Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía

B10.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.	B10.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.
B10.2. Cambio e continuidade.	B10.2. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.
B10.3. Tempo histórico.	B10.3. Entender que os acontecementos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).
B10.4. Vocabulario histórico e artístico: Idade Contemporánea.	B10.4. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndoo no contexto adecuado.

II. MÍNIMOS ESIXIBLES

II. 1 1º ESO

- Distingue imaxes de satélite e mapas.
- Coñece diferentes técnicas de análise documental e o seu aproveitamento para o estudo do medio físico no que se desenvolve a vida cotiá.
- Recoñece a distribución das placas continentais, océanos e estados.
- Localiza en mapas lugares e espazos concretos.
- Elabora e interpreta gráficos e mapas topográficos e temáticos.
- Interpreta e manexa mapas de distintas características e escalas.
- Coñece as consecuencias dos movementos de rotación e translación da Terra.
- Coñece os conceptos de latitude e lonxitude e localiza lugares no mapa e na esfera conforme a eles.
- Recoñece os trazos físicos básicos (relevo, clima, vexetación, augas ...) dos medios naturais dos diferentes territorios do planeta.
- Diferencia os conceptos de tempo e clima.
- Identifica os efectos directos e indirectos, a curto e a longo prazo, da acción humana sobre o medio natural: deforestación, contaminación...
- Describe as grandes zonas climáticas do mundo e indica as causas da súa existencia.
- Ordena e representa graficamente mediante esquemas evolutivos e frisos cronolóxicos a evolución dalgún aspecto significativo da actividade humana ou das condicións materiais de vida e sinala algúns cambios destacados nesa evolución e distingue os períodos, unidades cronolóxicas e proporcións temporais como os milenios, eras ou séculos antes e despois de Cristo.
- Identifica e describe distintos tipos de fontes históricas.
- Sitúa cronoloxicamente as principais sociedades e etapas da evolución da humanidade anteriores á Idade Media.
- Comprende o proceso de hominización e a evolución cultural da humanidade ata a aparición da escritura.
- Analiza os cambios radicais que acompañan á Revolución Neolítica.
- Identifica os compoñentes básicos para a análise dunha cultura: organización social, sistema de parentesco, sistema simbólico, adaptación medioambiental e desenvolvemento técnico.
- Caracteriza e sitúa cronoloxicamente algúns dos grandes períodos da historia da arte como expoñente da evolución das sociedades humanas.
- Coñece os rasgos esenciais das primeiras civilizacións históricas e identifica os aspectos orixinais da civilización grega, así como as súas aportacións á civilización occidental.
- Coñece os trazos básicos da civilización romana e localízaa no tempo e no espazo.
- Distingue e sitúa no tempo e no espazo as culturas que se desenvolveron na Península Ibérica durante a Antigüidade e valora a trascendencia da romanización e a pervivenza do seu legado no noso país.
- Coñece o significado de termos xeográficos, históricos e artísticos e emprégaos axeitadamente.
- Obtén información relevante a partir de diferentes tipos de documentos (textos, mapas, gráficos ...) e distingue os datos obxectivos das interpretacións.
- Valora e respecta o patrimonio histórico-artístico da humanidade.

II. 2 2º ESO

- Interpreta e manexa planos e mapas de distintas características e escalas.
- Enuncia as posibles utilidades dun mapa ou plano.
- Localiza nun mapa as principais unidades do relevo de Galicia e de España.
- Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España e de Galicia.
- Toma conciencia da situación de degradación do medio ambiente como resultado da acción humana.
- Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.
- Identifica os espazos protexidos de Galicia.
- Coñece os modelos básicos de crecemento demográfico e a desigual distribución da poboación no mundo.
- Comprende os conceptos de natalidade, mortalidade e crecemento vexetativo.
- Analiza os movementos migratorios e comprende as súas consecuencias.
- Elabora e interpreta pirámides de poboación.
- Elabora e interpreta mapas e gráficos referidos á feitos demográficos.
- Coñece a dinámica da poboación actual.
- Explica as características da poboación europea.
- Identifica os trazos máis característicos da poboación española e galega.
- Respecta a diversidade cultural, lingüística e relixiosa do mundo.
- Amona sensibilidade polos problemas do mundo actual, implicándose nas súas posibles solucións.
- Comprende a orixe e evolución das cidades como resposta ás necesidades sociais.
- Identifica os distintos sectores e funcións do espazo urbano.
- Analiza os principais problemas urbanos.
- Le e interpreta planos urbanos.
- Comprende a trascendencia da ruptura da unidade do mundo mediterráneo e a configuración de tres modelos de civilización distintos: Bizancio, o Islam e a Cristiandade latina.
- Identifica e describe os aspectos socioeconómicos, políticos e ideolóxicos da Europa feudal e a súa evolución ata a aparición do Estado moderno.
- Caracteriza e sitúa cronoloxicamente os distintos estilos artísticos que se localizan na Idade Media.
- Distingue e sitúa no tempo e no espazo as diversas unidades políticas que se sucederon ou coexistiron na Península Ibérica durante a Idade Media, analizando os seus aspectos comúns e as súas peculiaridades.
- Percibe a trascendencia dos aspectos culturais da Idade Media e a súa contribución á riqueza do noso patrimonio histórico-artístico.
- Identifica e describe distintos tipos de fontes históricas.
- Obtén información relevante a partir de diferentes tipos de documentos (textos, gráficos, mapas ...) e distingue os datos obxectivos das interpretacións.
- Coñece o significado de termos xeográficos, históricos e artísticos e emprégao axeitadamente.
- Realiza, individualmente ou en grupo, algún pequeno traballo de investigación sobre algún feito de interese histórico ou xeográfico da contorna.

II. 3 3º ESO

- Interpreta e manexa planos e mapas de distintas características e escalas.
- Enuncia as posibles utilidades dun mapa ou plano.
- Localiza nun mapa as comunidades autónomas españolas, coas súas respectivas capitais.
- Localiza nun mapa os países integrantes da Unión Europea.
- Coñece a organización político-administrativa e territorial galega e española.
- Coñece as principais institucións da Unión Europea e a súa función.
- Analiza a situación de Galicia en Europa.
- Diferencia monarquía e república, ditadura e democracia, estado unitario e estado federal, nación e estado.
- Identifica os factores condicionantes e os elementos da paisaxe agraria.
- Caracteriza e localiza os distintos espazos agrarios.
- Describe a paisaxe agraria galega.
- Coñece os principais problemas da agricultura e a pesca en Galicia, España e o mundo.
- Explica que é unha materia prima e unha fonte de enerxía.
- Diferencia as distintas fontes de enerxía.
- Localiza nun mapamundi os principais produtores de materias primas e fontes de enerxía.
- Cita os principais tipos de industrias e os factores de localización industrial.
- Coñece os principais problemas da industria.
- Identifica as principais actividades terciarias.
- Coñece os factores de localización e a distribución das actividades terciarias e o seu papel na xerarquización do espazo en Galicia, en España e no mundo.
- Valora o impacto medioambiental das actividades terciarias.
- Coñece os grandes ámbitos culturais, xeopolíticos e económicos do planeta e localízalos nun mapa.
- Analiza as relacións económicas entre os países do mundo, xeradas pola produción e o consumo de bens.
- Rexeita as inxustizas que se poden derivar das desigualdades na propiedade económica entre distintas persoas e pobos.
- Le, interpreta e elabora gráficos e diagramas de distinto tipo a partir de táboas e cadros estatísticos.
- Elabora mapas físicos, políticos e temáticos sinxelos.
- Realiza, individualmente ou en grupo, algún traballo de investigación sobre algún feito local de interese xeográfico.
- Coñece as causas e consecuencias dos grandes descubrimentos xeográficos.
- Localiza nos mapas as principais viaxes de descubrimento e as colonizacións, así como as culturas precolombinas.
- Identifica os rasgos característicos das monarquías autoritarias e coñece os seus principais representantes.
- Distingue os principais momentos na formación e evolución do Estado moderno e destaca os feitos máis relevantes da monarquía hispánica.
- Analiza os cambios de mentalidade que caracterizan a Modernidade e, en concreto, describe os trazos básicos do Renacemento e a Reforma.
- Coñece as causas e manifestacións da decadencia do século XVII.
- Analiza e comenta as obras máis importantes do Renacemento e do Barroco.
- Identifica e describe distintos tipos e fontes históricas.

- Coñece o significado de termos xeográficos, históricos e artísticos e emprégao axeitadamente.
- Obtén información relevante a partir de diferentes tipos de documentos (textos, gráficos, mapas ...) e distingue os datos obxectivos das interpretacións.
- Participa en debates e discusións sobre temas de actualidade.
- Realiza, individualmente ou en grupo, algún pequeno traballo de investigación sobre algún feito de interese histórico ou xeográfico da contorna.

II. 4 4º ESO

- Caracteriza o Antigo Réxime no aspecto social, económico e político.
- Enumera as transformacións do século XVIII, incidindo nas propias do reformismo borbónico en España e América.
- Explica os trazos fundamentais do paso da sociedade tradicional á sociedade liberal e define os rasgos básicos do sistema liberal.
- Analiza os cambios que conducen á crise do Antigo Réxime e ás revolucións liberais, así como a súa repercusión en España.
- Comprende conceptos como nación, Estado, país, democracia, sistema parlamentario, dereitos individuais, sufraxio universal e constitución.
- Coñece de forma sinxela as distintas fases políticas da España do século XIX.
- Fai exercicios de localización mediante a elaboración de mapas históricos e xeográficos.
- Comprende as transformacións socioeconómicas que acompañan á Revolución Industrial.
- Comprende os conceptos de: economía de subsistencia, economía de mercado, oferta e demanda, sociedade por accións, etc.
- Analiza textos, mapas, prensa, gráficos, pintura, caricatura, etc., como medio de estudo e coñecemento dun contexto histórico determinado.
- Analiza as causas do colonialismo europeo do século XIX e valora as súas consecuencias.
- Identifica e localiza xeograficamente os principais imperios coloniais do século XIX.
- Coñece as causas, desenvolvemento e consecuencias da 1ª Guerra Mundial.
- Coñece os feitos máis relevantes da Europa de Entreguerras (por exemplo o crack do 29, a Sociedade de Nacións, ...).
- Identifica os trazos característicos das ideoloxías fascistas.
- Analiza e valora criticamente as causas e consecuencias da 2ª Guerra Mundial.
- Analiza a situación española a comezos do século XX, comparándoa coa do resto de Europa.
- Coñece as causas, desenvolvemento e consecuencias da Guerra Civil española.
- Sitúa cronolóxicamente e xeograficamente a Guerra Fría e aplica este coñecemento á comprensión dalgúns dos problemas internacionais máis destacados da actualidade.
- Describe as principais transformacións (sociais, económicas, demográficas, políticas e ideolóxicas) experimentadas pola sociedade española durante a ditadura franquista.
- Identifica e descubre os diferentes procesos de descolonización producidos con posterioridade á Segunda Guerra Mundial.
- Coñece as diferentes crises políticas e conflitos bélicos que tiveron lugar no mundo durante o período da coexistencia pacífica.
- Coñece o proceso de construción da unidade europea, comprendendo a súa trascendencia e a participación de España neste proceso.
- Define o termo globalización e identifica algúns dos seus factores.

- Analiza o proceso de transición democrática en España, situando nel a Constitución de 1978, destacando a súa proxección na vida pública e na articulación territorial do Estado.
- Valora os principios e as institucións básicas dos sistemas democráticos e recoñéceos na vixente Constitución Española.
- Identifica e diferencia as principais tendencias artísticas dos séculos XIX e XX.
- Analiza e comenta obras artísticas, encadrándoas no movemento correspondente.
- Elabora eixes cronolóxicos, resumos, esquemas, informes, mapas temáticos e gráficos.
- Obtén información explícita e implícita de distintas fontes, en especial dos medios de comunicación, trátala de maneira autónoma e crítica e comunícaa ós demais de xeito organizado e intelixible.
- Realiza un pequeno traballo de investigación de carácter descritivo sobre algún feito ou tema local que implique o emprego de técnicas de obtención, procesamento e comunicación da información.
- Coñece o significado de termos históricos e artísticos e emprégao axeitadamente.
- Identifica, describe e clasifica distintos tipos de fontes históricas.
- Valora e respecta o patrimonio histórico-artístico.

III. SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

III. 1 1º ESO

A Xeografía e Historia de primeiro da ESO impártese en tres sesións semanais, que serán repartidas da seguinte maneira:

	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque	Contido	Mes	Sesións
		B1	BLOQUE 1: O MEDIO FÍSICO		
1ª avaliación	1	B1.1	A Terra: a terra no Sistema Solar.	Set.	6
		B1.2	Representación da Terra. Escala e linguaxe cartográfica.		
		B1.3	Proxeccións e o sistema de coordenadas. Imaxes de satélite e os seus principais usos.		
		B1.4	Localización. Latitude e lonxitude.		
	2	B1.5	Trazos principais do relevo do mundo. Clima: elementos e factores. Diversidade climática no planeta.	Out	13
		B1.6	Medio físico do mundo e de Europa: relevo e hidrografía.		
	3	B1.7	Medio natural europeo: principais trazos.	Nov. / Dec.	19
		B1.8	Unidades do relevo do espazo xeográfico europeo.		
		B1.9	Conxuntos bioclimáticos do espazo xeográfico europeo.		
		B1.10	Diversidade de espazos naturais europeos.		
		B1.11	Medio natural: áreas e problemas ambientais.		

	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque	Contido	Mes	Sesións
		B2	BLOQUE 2: A HISTORIA		
2ª avaliación	4	B2.1	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.	Xan.	3
		B2.2	Fontes históricas.		
		B2.3	Cambio e continuidade.		
		B2.4	Tempo histórico.		
	5	B2.5	Vocabulario histórico e artístico.	Xan./ Febr.	19
		B2.6	Evolución das especies e a hominización.		
		B2.7	Periodización da Prehistoria e a Idade Antiga.		
		B2.8	Prehistoria e Idade Antiga: visión global.		
		B2.9.1	Paleolítico: etapas; características das formas de vida; cazadores colectores.		
		B2.9.2	Neolítico: revolución agraria e expansión das sociedades humanas; sedentarismo; artesanía e comercio; organización social.		
	B2.9.3	A prehistoria galega: os megálitos e os petróglifos.			
	B2.10	Aparición dos ritos: restos materiais e artísticos; pintura e escultura.	Febr.	3	
	6	B2.11	Idade Antiga: primeiras civilizacións urbanas. Mesopotamia e Exipto. Sociedade, economía e política.	Mar.	10
		B2.12	A Idade Antiga: invención da escritura.		
		B2.13	A Idade Antiga: historia de Exipto.		
B2.14		A Idade Antiga: relixión exipcia.			
B2.15		A Idade Antiga: arte en Mesopotamia e Exipto.			

3ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B2	Contido	Mes	Sesións
	BLOQUE 2: A HISTORIA				
7	B2.16	Mundo clásico. Grecia: As "polis" gregas e a súa expansión.	Abr./ Maio	12	
	B2.17	Mundo clásico. Grecia: expansión comercial e política das "polis" gregas.			
	B2.18	Mundo clásico. O imperio de Alexandre Magno e os seus sucesores: helenismo.			
	B2.19	Mundo clásico. Grecia e o helenismo: arte, ciencia, teatro e filosofía.			
8	B2.20	Mundo clásico: orixe e etapas da historia de Roma. República e imperio: organización política e expansión colonial polo Mediterráneo. Cristianismo.	Mai./ Xuño	12	
	B2.21	Mundo clásico. Arte romana: arquitectura, escultura e pintura.			
9	B2.22	Península Ibérica: pobos prerromanos; Hispania romana; Gallaecia. Proceso de romanización. A cidade e o campo.	Xuño	5	

Déixase sempre unha marxe de sesións polas posibles actividades e obradoiros que se poidan organizar, así como por outros imprevistos (exames de recuperación, reforzo, repaso). Ademais, o tempo dedicado a cada unidade pódese ver alterado dependendo do grupo de alumnos/as e da súa evolución no proceso de ensino-aprendizaxe.

III. 2 2º ESO

A Xeografía e Historia de segundo da ESO impártese en tres sesións semanais, que serán repartidas da seguinte maneira:

1ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B1	Contido	Mes	Sesións
	BLOQUE 1: A HISTORIA				
1	B1.1	Fontes históricas	Set.	6	
	B1.2	Tempo histórico			
	B1.3	Vocabulario histórico e artístico.			
	B1.4	Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas.			
2	B1.5	Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	Out	13	
	B1.6	Orixe e expansión do Islam			
3	B1.7	Feudalismo.	Nov. / Dec.	19	
	B1.8	Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).			
	B1.9	Arte románica			

2ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B1	Contido	Mes	Sesións
	BLOQUE 1: A HISTORIA				
4	B1.10	A Península Ibérica na Idade Media	Xan.	8	
	B1.11	Evolución de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.			
	B1.12	Reconquista e repoboación.			
5	B1.13	Arte islámica.	Xan. Febr	16	
	B1.14	Expansión comercial europea e recuperación das cidades.			
	B1.15	Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.			
	B2.16	Arte gótica			
	B2.17	Galicia na Idade Media: a era compostelá e as crises baixomedievais			
	B2.18	Arte románica e gótica en Galicia			
6	Bloque B2		BLOQUE 2: O MEDIO FÍSICO		
	B2.1	O estudo físico de España e de Galicia	Mar.	10	
	B2.2	Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.			

3ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B2	Contido	Mes	Sesiões
			BLOQUE 2: O MEDIO FÍSICO		
7	B2.3	Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.		Abr./ Maio	16
	B2.4	Poboación europea: distribución e evolución.			
	B2.5	Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.			
	B3.6	Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.			
8	B2.7	Proceso de urbanización no planeta.		Mai.	11
	B2.8	A cidade e o proceso de urbanización europeo.			
9	B2.9	A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.		Xuño	4

Déixase sempre unha marxe de sesións polas posibles actividades e obradoiros que se poidan organizar, así como por outros imprevistos (exames de recuperación, reforzo, repaso). Ademais, o tempo dedicado a cada unidade pódese ver alterado dependendo do grupo de alumnos/as e da súa evolución no proceso de ensino-aprendizaxe.

III. 3 3º ESO

A Xeografía e Historia de terceiro da ESO impártese en tres sesións semanais, que serán repartidas da seguinte maneira:

1ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B1	Contido	Mes	Sesiões
			BLOQUE 1: O MEDIO FÍSICO		
1	B1.1	Localización. Latitude e lonxitude		Set.	6
	B2	BLOQUE 1: O ESPAZO HUMANO			
	B2.1	Organización política e territorial do mundo			
	B2.2	Organización política e territorial de España.			
2	B2.3	Sectores da actividade económica.		Out	13
	B2.4	Sectores económicos en Europa, en España e en Galicia.			
	B2.5	Sistemas económicos do mundo.			
3	B2.6	Aproveitamento e futuro dos recursos naturais. Desenvolvemento sustentable.		Nov Dec.	19
	B2.7	O sector primario.			
	B2.8	Recursos naturais e actividades agrarias.			
	B2.9	Pesca: tipos e problemática.			

2ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD/Tema/Prox.	Bloque B2	Contido	Mes	Sesiões
			BLOQUE 1: O MEDIO FÍSICO		
4	B2.10	Sector industrial. Rexións industrializadas do mundo.		Xan.	6
	B2.11	Actividades terciarias: transporte.			
	B2.12	Actividades terciarias: comercio.			
	B2.13	Turismo.			
5	B2.14	Causas do desenvolvemento desigual no mundo. Débeda externa.		Xan. Febr.	18
	B2.15	Tensións mundiais e subdesenvolvemento.			
	B3	BLOQUE 3: A HISTORIA			
6	B3.1	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia		Mar.	8
	B3.2	Fontes históricas.			
	B3.3	Cambio e continuidade.			
	B3.4	Tempo histórico.			
	B3.5	Vocabulario histórico e artístico.			
1	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	

UD / Tema / Prox.	Bloque B3	Contido	Mes	Sesi3ns
		BLOQUE 3: A HISTORIA		
7	B3.6	Idade Moderna: concepto e dataci3n.	Abr. Maio	14
	B3.7	Renacemento e Humanismo: alcance posterior.		
	B3.8	Arte renacentista e barroca.		
	B3.9	Principais manifestaci3ns da cultura dos s3culos XVI e XVII.		
8	B3.10	Estado moderno: monarqu3as autoritarias, parlamentarias e absolutas.	Mai./ Xu3no	12
	B3.11	Monarqu3as modernas: uni3n din3stica de Castela e Arag3n. Posici3n de Galicia.		
	B3.12	Descubertas xeogr3ficas: Castela e Portugal. Conquista e colonizaci3n de Am3rica.		
9	B3.13	Os conflitos europeos nos s3culos XVI e XVII a trav3s das pol3ticas dos Austrias	Xu3no	5

D3ixase sempre unha marxe de sesi3ns polas posibles actividades e obradoiros que se podan organizar, as3 como por outros imprevistos (exames de recuperaci3n, reforzo, repaso). Ademais, o tempo dedicado a cada unidade p3dese ver alterado dependendo do grupo de alumnos/as e da s3a evoluci3n no proceso de ensino-aprendizaxe.

III. 4 4º ESO

A Historia de cuarto da ESO imp3rtese en tres sesi3ns semanais, que ser3n repartidas da seguinte maneira:

1ª avaliaci3n	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalizaci3n	
	UD/Tema/Prox.	Bloque B1	Contido	Mes	Sesi3ns
			BLOQUE 1: O s3culo XVIII en Europa ata 1789		
1	B1.1	S3culo XVIII en Europa: do feudalismo ao absolutismo e o parlamentarismo das minor3as. Francia, Inglaterra, Espa3a e Galicia.	Set. Out	14	
		B1.2			Ilustraci3n.
		B1.3			Arte e ciencia en Europa no s3culo XVIII.
	B2	Bloque 2. A era das revoluci3ns liberais			
	B2.1	Revoluci3ns burguesas nos s3culos XVIII e XIX: bases ideol3xicas (liberalismo, nacionalismo e rexionalismo), econ3micas e sociais; principais consecuencias.			
2	B2.2	Revoluci3ns burguesas nos s3culos XVIII e XIX: periodizaci3n e feitos principais. Restauraci3n. Procesos unificadores e independentistas. O caso espa3ol	Out Nov.	19	
3	B3	Bloque 3. A Revoluci3n Industrial	Dec.	7	
	B3.1	Revoluci3n Industrial: concepto; factores econ3micos, sociais e ideol3xicos que a fan posible.			
	B3.2	Revoluci3n Industrial: desde Gran Bretaña ao resto de Europa.			

2ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B3	Contido	Mes	Sesións
				Bloque 3. A Revolución Industrial	
4	B3.3	Consecuencias da Revolución Industrial. Movemento obreiro (orixes, ideoloxías e formas de organización).	Xan.	6	
	B3.4	Discusión en torno ás características da industrialización en España e Galicia: éxito ou fracaso?			
	B3.5	A ciencia no século XIX.			
5	B4	Bloque 4. O Imperialismo do século XIX e a I Guerra Mundial	Xan. Febr.	16	
	B4.1	O imperialismo no século XIX: concepto			
	B4.2	Imperialismo: causas, desenvolvemento e consecuencias.			
	B4.3	Causas e consecuencias da Gran Guerra (1914-1919) ou I Guerra Mundial.			
	B4.5	Revolución Rusa.			
B4.6	A arte no século XIX.				
6	B5	Bloque 5. A época de entreguerras (1919-1945)	Mar.	10	
	B5.1	Período de entreguerras: do final da Gran Guerra ao crac do 29 e a Gran Depresión.			
	B5.2	Fascismo italiano e nazismo alemán			
	B5.3	II República española e a Guerra Civil.			

3ª avaliación	UNIDADES DIDÁCTICAS / PROXECTOS / TEMAS			Temporalización	
	UD / Tema / Prox.	Bloque B6	Contido	Mes	Sesións
				Bloque 6. As causas e consecuencias da II Guerra Mundial (1939-1945)	
7	B6.1	Orixes da II Guerra Mundial.	Mar. Abr.	10	
	B6.2	Desenvolvemento da II Guerra Mundial: extensión, fases, formas de guerra e principais consecuencias.			
	B6.3	O Holocausto.			
8	B6.4	Nova xeopolítica mundial: Guerra Fría e plans de reconstrución posbélica.	Maio	5	
	B6.5	Procesos de descolonización en Asia e África.			
9	B7	Bloque 7. A estabilización do Capitalismo e o illamento económico do bloque soviético	Maio	6	
	B7.1	Evolución dos bloques soviético e capitalista. O "Welfare State".			
	B7.2	. Crise do petróleo (1973).			
	B7.3	. Ditadura de Franco en España.			
10	B8	Bloque 8. O mundo recente entre os séculos XX e XXI	Maio/ Xuñ	12	
	B8.1	Formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.			
10	B8.2	Colapso dos réximes soviéticos e as súas consecuencias.			
	B8.3	Transición política en España: da ditadura á democracia (1975-1982).			
	B8.4	Camiño cara a Unión Europea: desde a unión económica a unha futura unión política supranacional.			
11	B9	Bloque 9. A Revolución Tecnolóxica e a globalización a finais do século XX e principio do XXI	Xuño	6	
	B9.1	A globalización económica: concepto e características.			
	B9.2	Papel da Revolución Tecnolóxica na globalización.			
	B9.3	Consecuencias da globalización. Relacións interrexionais; focos de conflito.			
12	B10	Bloque 10. A relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía	Xuño	2	
	B10.1	Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia e a xeografía.			

Déixase sempre unha marxe de sesións polas posibles actividades e obradoiros que se poidan organizar, así como por outros imprevistos (exames de recuperación, reforzo, repaso). Ademais, o tempo dedicado a cada unidade pódese ver alterado dependendo do grupo de alumnos/as e da súa evolución no proceso de ensino-aprendizaxe.

IV. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Probas específicas	Abertas
Análise das producións do alumnado	Caderno do alumnado Elaboración e exposición de traballos
Observación sistemática	Diario de clase do profesor Lista de control para as actividades mandadas para casa

- Probas específicas (PE) orais e escritas, confeccionadas de modo que respondan á metodoloxía empregada no proceso de ensinanza-aprendizaxe e que estean de acordo coas capacidades que se desexan avaliar. En cada curso realizaremos unha proba escrita de cada unha das unidades didácticas, proxectos ou temas.

A avaliación extraordinaria de xuño consistirá na realización dunha proba escrita. Dita proba será valorada de 1 a 10 puntos e para superar a materia a cualificación non deberá ser inferior a 4,5 puntos.

Nas probas específicas presentarase ao alumnado:

- Textos, mapas xeográficos, mapas históricos, planos, gráficas e imaxes para analizar e comentar.
- Conceptos para definir.
- Afirmacións para recoñecer a súa veracidade ou falsidade e corrixir as falsas.
- Ordenar cronoloxicamente feitos históricos.
- Feitos e conceptos para relacionar correctamente.
- Propostas para seleccionar a correcta.
- Preguntas para responder a partir da información do libro de texto e outros medios utilizados.
- A análise das producións do alumnado (APA): os traballos que realice o alumnado, individualmente ou en grupo.
No primeiro caso, o caderno de traballo de cada alumno/a para valorar o esforzo, progreso, constancia, orde, limpeza, etc. No segundo, o grao de participación e colaboración de cada un dos membros do grupo, a realización e presentación de traballos, etc.
- A observación sistemática (OB) do traballo do alumnado na aula mediante o diario de clase do profesor/a.

Proceso de **ensino-aprendizaxe non presencial**:

PROCEDEMENTOS	INSTRUMENTOS
Probas específicas	Abertas
Análise das producións do alumnado	Listaxes de tarefas Diario de anotacións de participación nas diversas actividades propostas
Asistencia e participación nas sesións virtuais	Diario de clase do profesor Lista de control de asistencia ás sesións virtuais

V. CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

PROBAS ESPECÍFICAS	ANÁLISE PRODUCCIÓN ALUMNADO	OBSERVACIÓN SISTEMÁTICA
70%	15%	15%

- Probas específicas (PE) orais e escritas, confeccionadas de modo que respondan á metodoloxía empregada no proceso de ensinanza-aprendizaxe e que estean de acordo coas capacidades que se desexan avaliar. Ditas probas representarán o **70%** da cualificación final.

Nas probas parciais da materia deberase obter unha cualificación mínima de 3,5 puntos para a realización da media aritmética.

Non se repetirá o exame a un alumno / alumna que falte o mesmo día sinalado sen unha causa debidamente acreditada mediante unha xustificación.

- A análise das producións do alumnado (APA): os traballos que realice o alumnado, individualmente ou en grupo. Estes aspectos representarán o **15 %** da cualificación final.
- A observación sistemática (OB) do traballo do alumnado na aula mediante o diario de clase do profesor/a. Este concepto representará o **15 %** da cualificación final.

Así mesmo, o esforzo, o interese, o bo comportamento, a participación e o espírito de colaboración do alumnado serán valorados positivamente. Do mesmo xeito, toda actitude negativa como pode ser o mal comportamento, a falta de interese, a pasividade, a non presentación dun traballo nos prazos indicados ou copiar nun exame, afectará a cualificación final do alumnado negativamente.

Para superar a materia será necesario aprobar as tres avaliacións.

O cambio de escenario a un proceso de **ensino-aprendizaxe non presencial** conlevaría cambios no sistema de avaliación do alumnado:

- A análise das producións do alumnado (APA): entrega de tarefas individuais ou de grupo. No primeiro caso para valorar non só a asimilación dos novos contidos e a adquisición das competencias clave senón tamén o esforzo, progreso, constancia, orde, limpeza na súa realización e a puntualidade na súa entrega. No segundo, o grao e participación e

colaboración de cada un dos membros do grupo e a orde e a claridade na presentación dos traballos. Este aspecto representará o **70%** da cualificación final.

- Probas específicas (PE): realización de probas escritas confeccionadas de modo que repondan á metodoloxía empregada no proceso de ensino-aprendizaxe non presencial e que estean de acordo coas competencias e capacidades que se desexan avaliar. Ditas probas representarán o **15%** da cualificación final.
- A participación en todas as actividades propostas tales como a asistencia ás sesións virtuais semanais e a participación nas mesmas amosando interese e consultando as súas dúbidas tanto en ditas sesións como a través doutros medios telemáticos e a entrega das tarefas realizadas por parte do alumnado serán valoradas positivamente, computando un **15%** na cualificación final. Do mesmo xeito, toda actitude negativa como a non asistencia ás sesións virtuais, o mal comportamento nas mesmas, a falta de interese ou non entregar algunha das tarefas propostas afectará a cualificación final do alumnado negativamente.

ANÁLISE PRODUCCIÓNS DO ALUMNADO	PROBAS ESPECÍFICAS	PARTICIPACIÓN NAS ACTIVIDADES PROPOSTAS
70%	15%	15%